Literatura catalana

Pere Calders (lectures anteriors)

Solucions · 18 exercicis

Proves d'accés a la universitat (PAU) de Catalunya. Ordenats del més recent al més antic.
Retalls dels exàmens i pautes oficials (selecat.cat / universitats.gencat.cat).

1. PAU 2017 · Setembre · Sèrie 2 · Exercici 1 (Opció B)

OPCIÓ B

1. [3 punts]

Els tres punts assignats a la pregunta es poden atorgar si l'examinand explica tres de les quatre característiques següents (0,75 punts per cada característica ben explicada, i 0,25 per cada bona exemplificació): (a) és un personatge esquemàtic, gris i sense psicologia definida, mesquí, desconfiat, que no vol comprometre's i tendeix a voler mantenir l'ordre establert i a acatar l'autoritat (d'aquí que, de vegades, sigui crèdul) (exemples: «Invasió subtil», «Zero a Malthus»); (b) és vanitós, autoindulgent i es creu intel·ligent, informat o perspicaç, quan en realitat és obtús o simple («Invasió subtil», «Vinc per donar fe», «El testament de la hiena»); (c) és materialista, toca de peus a terra (o creu que hi toca) i actua mogut sovint per un sentit pràctic i comercial que arriba a la mesquinesa («Vinc per donar fe»); (d) sol respondre als trets tòpics de com són els catalans, i s'expressa amb un llenguatge molt convencional i estereotipat, superficial, que recorre molt sovint a locucions i frases fetes per aconseguir un efecte de despersonalització. En el cas que l'examinand aporti alguna característica no explicitada en aquests criteris de correcció i l'expliqui i exemplifiqui correctament se li assignarà també 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no pot sobrepassar els 3 punts.

2. PAU 2017 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 3 (Opció A)

3. [3 punts pel contingut; 2 punts per la capacitat d'argumentació i anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

Els tres punts assignats al contingut del comentari es poden atorgar si l'examinand tracta, per separat o conjuntament, els aspectes especificats en les preguntes:
(a) Que aquest fragment se situa cap al final de conte «La rebel·lió de les coses», en el qual els productes fabricats i construïts pels humans deixen de funcionar progressivament; que això provoca una crisi mundial i una transformació profunda de la vida de la humanitat, empesa cap a la natura; i que, al final de la narració, la màquina d'escriure del cronista que vol narrar els fets per escrit també deixa de funcionar. (1 punt)
(b) Que el narrador adopta davant dels fets l'actitud d'un cronista o d'un periodista imparcial i distant, que descriu uns esdeveniments que no l'impliquen. El fragment descriu un èxode massiu de les ciutats a la naturalesa com si fos una cosa banal que suscita comentaris també distants. El tractament del llenguatge contribueix a accentuar aquesta distància a través de la ironia. (1 punt)
(c) Que el conte planteja una reflexió sobre la dependència humana de les creacions artificials i l'allunyament de la naturalesa. Sota la capa de la ironia, l'autor descriu com la situació de catàstrofe fa aparèixer els instints més bàsics —la supervivència, la insolidaritat, l'instint sexual— i com les lleis són, al capdavall, una justificació posterior d'uns comportaments primaris. (1 punt)

Si l'examinand desenvolupa de manera correcta i coherent alguna qüestió no explicitada estrictament en els enunciats, però que hi és tanmateix pertinent (relació amb altres contes del recull o amb característiques de la narrativa de Calders aplicables a aquest cas), se li pot atorgar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que aquest es comptarà dins els 3 punts assignats al contingut de la resposta. Els altres dos punts s'atorgaran si procedeix ordenadament i és capaç d'argumentar amb claredat els diversos aspectes del comentari.

3. PAU 2017 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 3 (Opció B)

3. Els tres punts assignats al contingut del comentari es poden atorgar si l'examinand tracta, per separat o conjuntament, els aspectes especificats en les preguntes, és a dir, si:

   (a) Explica el joc de paraules entre la societat consumista occidental i la «societat consumida» del títol; i destaca, basant-se en el text, el tema o temes que s'hi poden entreveure: el poder arbitrari de l'estat (potser reflex de la dictadura), la submissió dels ciutadans, la conducta humana atenta a l'aparença, la superficialitat i el benefici personal, etc. (en el conte, la preocupació pel material o l'aparença de les anelles, però no per la imposició arbitrària). (1 punt)
   (b) Mostra com el personatge de l'oncle Oleguer se'ns presenta directament com una «mostela», un home amatent a aprofitar les possibilitats de negoci en qualsevol circumstància; i explica les motivacions de la seva conducta, amb una evident contradicció: obté que les anelles es puguin fabricar al país perquè «no m'agrada que ens trepitgin» i «amb nosaltres no s'hi pot jugar», però en realitat tots plegats estan trepitjats per un poder que juga amb ells. (1 punt)
   (c) Explica les següents característiques: el conte està narrat en primera persona per un narrador que reacciona amb normalitat absoluta davant allò que pot semblar insòlit; la ironia sorgeix del contrast entre la impassibilitat del narrador davant els fets o la seva presentació gairebé heroica del l'oncle Oleguer, i la realitat (brutalitat del poder, mesquinesa de l'oncle); el conte presenta una societat del futur en què els ciutadans són víctimes d'un poder absolut, arbitrari i complicadament burocràtic, i proposa una crítica als valors de la societat consumista occidental. (1 punt)

   Si l'examinand desenvolupa de manera correcta i coherent alguna qüestió no explicitada estrictament en els enunciats, però que hi és tanmateix pertinent, se li pot atorgar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que aquest es comptarà dins els 3 punts assignats al contingut de la resposta.

4. PAU 2016 · Setembre · Sèrie 1 · Exercici 3 (Opció A)

3. Comenteu el conte «Invasió subtil», del recull *Invasió subtil i altres contes*, de Pere Calders. Tingueu en compte, sobretot, aquests aspectes (no cal tractar-los separadament ni en el mateix ordre):

a) El títol i el tema del conte.

b) El punt de vista narratiu, la personalitat i el llenguatge del narrador, i el contrast entre la realitat i la seva percepció.

c) La relació, temàtica o de plantejament, amb altres contes del llibre.

[5 punts: 3 punts pel contingut i 2 punts per la capacitat d'argumentació i d'anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

INVASIÓ SUBTIL

A l'Hostal Punta Marina, de Tossa, vaig conèixer un japonès desconcertant, que no s'assemblava en cap aspecte a la idea que jo tenia formada d'aquesta mena d'orientals.

A l'hora de sopar, va asseure's a la meva taula, després de demanar-me permís sense gaire cerimònia. Em va cridar l'atenció el fet que no tenia els ulls oblics ni la pell groguenca. Al contrari: en qüestió de color tirava a galtes rosades i a cabell rossenc.

Jo estava encuriosit per veure quins plats demanaria. Confesso que era una actitud pueril, esperant que encarregués plats poc corrents o combinacions exòtiques. El cas és que em va sorprendre fent-se servir amanida —«amb força ceba», digué—, cap i pota, molls a la brasa i ametlles torrades. Al final, cafè, una copa de conyac i una breva.

M'havia imaginat que el japonès menjaria amb una pulcritud exagerada, irritant i tot, pinçant els aliments com si fossin peces de rellotgeria. Però no fou pas així: l'home se servia del ganivet i la forquilla

amb una gran desimboltura, i mastegava a boca plena sense complicacions estètiques. A mi, la veritat, em feia trontollar els partits presos.

D'altra banda, parlava el català com qualsevol de nosaltres, sense ni l'ombra de cap accent foraster. Això no era tan estrany, si es considera que aquesta gent és molt estudiosa i llesta en gran manera. Però a mi em feia sentir inferior, perquè no sé ni un borrall de japonès. És curiós de constatar que, el toc estranger a l'entrevista, l'hi posava jo, condicionant tota la meva actuació —gestos, paraules, entrades de conversa—, al fet que el meu interlocutor era japonès. Ell, en canvi, estava fresc com una rosa.

Jo creia que aquell home devia ésser representant o venedor d'aparells fotogràfics, o de transistors. Qui sap si de perles cultivades… Vaig provar tots aquells temes i ell els apartà amb un ample moviment del braç. «Venc sants d'Olot, jo», digué. «Encara hi ha mercat?», vaig preguntar-li. I em va dir que sí, que anava de baixa però que ell es defensava. Feia la zona sud de la Península, i va afirmar que, així que tenia un descans o venien dues festes seguides, cap a casa falta gent…

—No hi ha res com a casa! —reblà amb un aire de satisfacció.

—Viviu al nostre país?

—I doncs? On voleu que visqui?

Sí, és clar, són rodamóns i es fiquen per tot arreu. Me'l vaig tornar a mirar i asseguro que cap detall, ni en la roba ni en la figura, no delatava la seva procedència japonesa. Fins i tot duia un escut del Club de Futbol Barcelona a la solapa.

Tot plegat era molt sospitós, i em va capficar. La meva dona s'havia fet servir el sopar a l'habitació, perquè estava una mica empiocada; vaig contar-li l'aventura, adornant el relat amb les meves aprensions: si molt convé, es tractava d'un espia.

—I d'on ho has tret que és japonès? —em pregunta ella.

Vaig riure, potser no de bona gana, compadit de la seva innocència.

—Els conec d'una hora lluny… —vaig contestar-li.

—Que vols dir que n'has vistos gaires?

—No, però els clisso de seguida!

—T'ho ha dit ell, que era japonès?

—Ni una sola vegada. Són astuts.

—T'ho ha dit algú?

—Ningú no m'ha dit res, ni falta que em fa. Tinc l'instint esmoladíssim!

Ens vam barallar. Sempre em burxa dient-me que sóc malpensat i que qualsevol dia tindré un disgust dels grossos. Com si no em conegués prou! Sembla que es complagui a no raonar i és d'una candidesa increïble.

Aquella nit vaig dormir poc i malament. No em podia treure el japonès del cap. Perquè mentre es presentin tal com són, amb la rialleta, les reverències i aquella mirada de través, hi haurà manera de defensar-se'n. Així ho espero! Però si comencen a venir amb tanta de simulació i d'aparat ful, donaran molta feina.

Pauta de correcció

Els tres punts assignats al comentari de contingut es poden assignar si l'alumne/a tracta, per separat o conjuntament, els aspectes especificats en les preguntes, és a dir si:

a) *Explica que, literalment, el títol descriu una suposada invasió de japonesos, que és subtil perquè es presenten amb tots els trets físics dels occidentals i amb els capteniments i els costums dels catalans. Però que el sentit autèntic del títol depèn del seu caràcter irònic, és a dir, del contrast entre allò que descriu i la realitat que el lector descobreix: una fantasia paranoica i conspirativa, fruit de la falsa percepció del narrador. (0,5 punts)*
b) *Explica que la narració en primera persona —és el protagonista qui ens narra la història— ens imposa un únic punt de vista, que, però, contrasta d'una banda amb la realitat que es va fent evident al lector, i de l'altra amb el punt de vista assenyat i racional de la seva dona; i que, per tant, la persona de qui es parla no és cap japonès, sinó un català. Així doncs, tot l'efecte d'estranyesa i comicitat depèn de la percepció deformada d'un narrador desconfiat —fins a un comportament paranoic— i pagat de si mateix i de la seva (nul·la) perspicàcia. (Es pot valorar especialment que l'examinand faci notar la remarca del narrador segons la qual és ell qui posa el «toc estranger» a l'entrevista.) I si explica, també, que bona part de l'efecte del conte depèn de l'ús del llenguatge, especialment de fórmules i locucions tòpiques (per exemple «Els conec d'una hora lluny», «els clisso de seguida», «qualsevol dia tindré un disgust»), de l'acumulació de tòpics sobre els japonesos i de la insistència en detalls d'alimentació, capteniment, llengua, professió, etc., que identifiquen el comensal com a català. (1,5)*
c) *Explica que, com bona part dels contes del recull, està narrat en primera persona, i que això permet dibuixar el caràcter d'un personatge davant una situació extraordinària (o, com en aquest cas, que ho sembla); ho pot exemplificar amb qualsevol dels nou primers contes (0,4 punts); i si enumera elements que caracteritzen la presentació de la realitat en els contes de Calders: la precisió de la localització geogràfica en un indret de Catalunya, la referència a actes, fets i oficis quotidians —i específicament catalans—, la distància irònica, el contrast entre la narració i el diàleg, la contraposició entre la visió del protagonista i la d'un altre personatge assenyat, o el llenguatge estereotipa (0,2 per cada element, fins a un màxim de 0,6 punts).*

Si l'examinand complementa la resposta de manera correcta i coherent amb algun altre aspecte pertinent no explicitat en l'enunciat, se li pot valorar fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no sobrepassarà els 3 punts assignats al contingut.

5. PAU 2016 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 2 (Opció B)

punts assignats al contingut.

2. Expliqueu de manera concisa el tipus d'humor del recull *Invasió subtil i altres contes*, de Pere Calders, i els mecanismes que fa servir l'autor per crear-lo, i digueu amb quina visió del món es relaciona aquest tipus d'humor. Aporteu-ne almenys dos exemples rellevants. [2 punts]

Pauta de correcció

L'examinand ha d'explicar que l'humor de Calders és lleuger i subtil, que no cau mai en la grolleria ni en l'escarni dels protagonistes; no neix de l'acudit ni provoca la rialla; no és optimista, sinó pessimista (0,5 punts). Ha de mostrar també que sovint neix de la incongruència entre el que els personatges s'espera que facin o diguin i el que efectivament fan o diuen; es pot comentar especialment l'ús d'un llenguatge molt convencional, fet de frases fetes, inadequat a les circumstàncies que es presenten; o el contrast entre la vanitat dels personatges i la poca perspicàcia amb què actuen. Ha de dir també que és fruit de la ironia o del distanciament irònic, que fa que no ens puguem identificar amb el personatge. L'humor transmet una imatge pessimista del món i de la societat (0,25 punts per característica, fins a un màxim d'1 punt). L'examinand pot exemplificar-ho pràcticament amb tots els contes del recull, especialment amb «Invasió subtil», «Un trau a l'infinit», «El millor amic», «No s'admeten corones», «El testament de "La hiena"», «Zero a Malthus», «Tot esperit», «Vinc per donar fe», «Esport i ciutadania» o «La societat consumida» (0,25 punts per cada exemple pertinent, fins a un màxim de 0,5 punts).

Si l'examinand complementa la seva resposta de manera correcta i coherent amb algun altre aspecte pertinent no explicitat en l'enunciat, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no pot sobrepassar els 2 punts.

6. PAU 2016 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 3 (Opció A)

3. Comenteu aquests fragments del conte «Vinc per donar fe», d'*Invasió subtil i altres contes*, de Pere Calders. Tingueu en compte, sobretot, aquests aspectes (no cal tractar-los separadament ni en el mateix ordre):

   a) El tema del conte i la relació entre els fets esdevinguts i la percepció que en té el narrador. Feu atenció a la funció narrativa del periodista.
   b) La personalitat i l'actitud del narrador i dels altres personatges.
   c) El tipus de llenguatge usat i el paper de les formalitats legals en relació amb el tema.
   d) La relació, temàtica i de tractament del tema, amb altres contes del llibre.

   [5 punts: 3 punts pel contingut i 2 punts per la capacitat d'argumentació i d'anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

Quan van dir-me que al meu poble hi havia un vampir, vaig preocupar-me de seguida per la meva cosina Amèlia. Ella era una dona predestinada que agafava totes les passes i, quan perdia l'equilibri, es produïa unes fractures complicades, veient-se-la sovint enguixada, maldant per fer vida normal enmig del sofriment. Aquesta era la seva virtut: la punya contra l'adversitat i, per dir-ho en termes vulgars, se la buscava sempre. A més, a desgrat de pecar de grossa, tenia una blancor espiritual, una transparència de cutis que cridava l'atenció; a mi, personalment, no m'atreia, però es comprèn que un vampir s'hi pogués il·lusionar.

—Amèlia —vaig dir-li—: mentre no cacin aquest tipus procura no sortir de casa. Acosta't al braser i fes mitja, estigues quieta, que nosaltres ja et portarem tot el que et faci falta.

Em sortí replicant que ella no estava per històries i que el nostre no era clima de vampirs. En això tenia raó i ja se n'havia parlat al poble; en canvi, els vells deien que la culpa era de les proves atòmiques, que ja en un altre ordre ocasionaven canvis en les estacions i afectaven el règim de pluges.

El cert era que el vampir, en poc més d'una setmana, s'havia xuclat el noi mitjà del flequer (que estudiava el tercer any de batxillerat) i una noia mig baldada que tenia fama per la seva traça a brodar coixineres. Estàvem esverats perquè delictes així, a desgrat d'alterar l'ordre, no es persegueixen d'ofici i les forces vives se'l volien treure del damunt, passant-lo a la Creu Roja o al braç eclesiàstic.

La cosina Amèlia no s'immutava. Dia per altre, de cara al vespre, venia a portar galetes als nens, amb el vici de pujar l'escala a les fosques. Com més advertiments li fèiem, era pitjor.

Un dissabte, vam sentir un gran renou que feien uns veïns que tornaven del cinema. La senyora va començar a xisclar i tots vam sortir a veure què passava, per a presenciar un espectacle tètric: estès de biaix en un replà, hi havia el cadàver de la cosina Amèlia. Hi ha maneres de dir que s'acuden a falta d'altres, però no era pròpiament un cadàver, sinó una mena de bossa de plàstic mal inflada, amb tot de galetes escampades pel voltant. Les faccions de la meva parenta s'endevinaven entre plecs d'una matèria exànime.

[…]

La minyona la va pujar i la col·locàrem damunt unes posts amb cavallets que havia fet construir per al tren elèctric dels nens. Encenguérem tots els llums del pis, sense reparar en despeses, perquè aquests éssers abominables (pobra Amèlia, si em sentia!) temen la claror i vam començar una nit neguitosa, plena de sobresalts.

[…]

Els nens es van excitar i es negaren rotundament a ficar-se al llit. Com que la seva vida era més aviat monòtona (de casa a l'escola, de l'escola a casa, fins a les vacances d'estiu) no em vaig veure amb cor de privar-los d'aquella sortida de rutina. I el gran, que és molt estudiós i ha llegit força, fou el primer en tocar de peus a terra.

—La manera d'acabar amb els vampirs —afirmà— és clavar-los una estaca ben punxeguda al pit i, per lligar-ho, tallar-los el cap.

[…]

—No obstant això —afegí [el veí]— la meva presència serà útil. En la impossibilitat de trobar un notari a aquestes hores, s'ha d'estendre una acta signada per dos testimonis. Jo faig un…

Acordàrem que l'altre podia ser la portera, que ens devia moltes atencions. Maldà, es resistí aferrant-se al pom de la porta, però li prometérem cinc pessetes i es blegà.

[…]

Malgrat tot em van complaure i arribà el moment de la meva intervenció. A mi em costa decidir-me, però quan ho faig és molt difícil que em puguin aturar. Un altre qualsevol, pusil·lànime com jo sóc, agafaria l'estaca amb les mans tremoloses, cloent els ulls per a clavar a cegues. Jo no. Lúcid, serè, vaig buscar l'indret del cor i feina hi hauria hagut per a fer-me tornar enrera.

—Amèlia, nena, és pel teu bé —vaig dir amb una veu pausada i clara.

Esquivant els ossos, vaig travessar-la amb tanta força que l'estaca es despuntà en trobar la fusta de la taula. El cos féu una lleugera convulsió, que segons el veí era deguda a que la bèstia que la meva cosina portava a dins espernegava. Encara bo!

[…]

Aquesta devia ésser la fi del vampir, perquè no tornà a causar molèsties i no se n'hauria parlat més de no ser per un periodista de Barcelona que vingué al poble per a fer-ne un reportatge. Embolicà una cosa tan diàfana com la que acabo d'explicar parlant amb les comares, preguntant, escatint, sense ni tan sols respectar el dolor de les famílies perjudicades, inventant novel·les prescindint del mal que feia. Segons ell, el noi del flequer i la noia mig baldada havien mort per deficiències de la nutrició i la meva cosina es desmaiava amb freqüència. Amb els altres em guardaré prou de ficar-m'hi, però allò de l'Amèlia era calumniós: en tota la seva vida (i ja passava dels quaranta) només s'havia desmaiat tres o quatre vegades, per la seva mania d'encotillar-se. Hi ha gent que parloteja i el mal que sembra queda. Si jo fos aprensiu, tindria el rosec d'haver-me carregat l'Amèlia. Jo, que l'estimava com a una germana!

Pauta de correcció

Els tres punts assignats al comentari de contingut es poden assignar si l'examinand tracta, per separat o conjuntament, els aspectes especificats en les preguntes, és a dir si:

a) *Explica que el punt de partida és un tema característic de la literatura fantàstica: els vampirs que maten les seves víctimes i les converteixen en vampirs. Ara, a partir d'aquest pretext, i de la —evidentment— falsa notícia que al poble hi ha un vampir, el tema del conte és el desacord entre el que el narrador fa (assassinar la seva cosina) i el que ell es pensa que fa (destruir un vampir); tot el conte es desenrotlla a partir d'aquest equívoc: la narració en primera persona —és el protagonista qui ens narra la història— ens imposa un únic punt de vista, que, però, contrasta amb la realitat que es va fent evident al lector. La intervenció final del periodista serveix per desvelar la veritat: si dues de les víctimes del suposat vampir no ho eren, es dedueix que la tercera tampoc, i que la cosina era viva quan el narrador li clava l'estaca al cor (0,5 punts).*
b) *Que l'explicació de a) rau en la personalitat i l'actuació del narrador. Les dues característiques fonamentals de la seva personalitat són: la credulitat (la primera frase del conte ja ho deixa clar) i la seva autoconsideració com a persona intel·ligent, prudent, pragmàtica i decidida. Les accions i les paraules el defineixen com un home gris, mediocre, casolà i mesquí. La mesquinesa és compartida per la dona (surten greuges familiars) i els fills (voldrien tallar el cap de la cosina). El veí en comparteix també la credulitat, i la seva presència justifica el títol del conte: el veí i la portera són els que signen com a testimonis a l'acta que dóna fe de l'execució de la víctima del vampir (1 punt).*
c) *Bona part de l'efecte del conte depèn de l'ús del llenguatge, especialment de fórmules i locucions tòpiques (per exemple «agafava totes les passes», «se la buscava sempre», «Amèlia, nena, és pel teu bé»), de vegades esdevingudes incongruents («el nostre no era*

clima de vampirs»), amb detalls aparentment innecessaris (les posts del tren elèctric dels fills), comentaris d'una topicitat mesquina («sense reparar en despeses»), o sobre els fills («que és molt estudiós i ha llegit força»). El caràcter mesquí del narrador concorda amb voler tenir un document amb testimonis; la formalitat legal accentua encara més el caràcter grotesc de la història i dels personatges (i, de fet, suposa un rebaixament brutal del tema literari i cinematogràfic del vampir a la grisor de la vida rutinària) (1 punt).

d) *Explica que, com bona part dels contes del recull, està narrat en primera persona, i que això permet dibuixar el caràcter d'un personatge davant una situació extraordinària (o que ho sembla, a causa de la seva credulitat); ho pot exemplificar amb qualsevol dels nou primers contes del recull. I si enumera tots aquells elements que caracteritzen la presentació de la realitat en els contes de Calders: la precisió de la localització geogràfica en un indret de Catalunya, la referència a actes, fets i llenguatge quotidians —i específicament catalans—, la distància irònica, la contraposició entre la visió del protagonista i la del lector, o el llenguatge estereotipat (0,5 punts).*

Si l'examinand complementa la resposta de manera correcta i coherent amb algun altre aspecte pertinent no explicitat en l'enunciat, se li pot valorar fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no sobrepassarà els 3 punts assignats al contingut.

7. PAU 2015 · Setembre · Sèrie 5 · Exercici 3 (Opció B)

3. Comenteu el conte «Tot esperit», d'*Invasió subtil i altres contes*, de Pere Calders. Tingueu en compte, sobretot, aquests aspectes (no cal tractar-los separadament ni en el mateix ordre):

a) L'actitud del narrador davant la visita dels inspectors (relacionant-la amb el punt de vista narratiu), i la visió de la condició humana i de la societat que se'n desprèn.
b) Com hi són tractats els temes de la literatura fantàstica.
c) La relació, temàtica o de plantejament, amb altres contes del recull.

[5 punts: 3 punts pel contingut i 2 punts per la capacitat d'argumentació i d'anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

TOT ESPERIT

Vaig rebre un imprès a mitjan setembre, i a primers d'octubre em van venir a veure dos inspectors joves, un xicot i una noia.

Els va bastar poca conversa per a dir-me que jo era un fantasma, i que no m'espantés, perquè no era pas sol. M'explicaren que nous mètodes estadístics posaven al descobert una gran quantitat de casos d'aquest peculiar estat civil.

Jo estava serè («vaporós», em digueren ells) i encara no em sentia esverat.

—¿I què passa, doncs, amb la meva dona i els meus fills i amb la vida que porto?

«No res. Són imaginacions vostres», em replicaren.

—Bé, sí... Però i ells, els meus parents?

«Se us imaginen a vós», van respondre'm. Se'ls veia molt segurs i no paraven de repetir-me que, de moment, no hi havia motius de preocupació. Tant m'ho digueren que a l'últim em va venir suor freda. La noia inspectora em volgué tranquil·litzar una vegada més i em donà uns quants cops amistosos a l'esquena; va sonar com si algú piqués un núvol amb els artells (el que pot l'aprensió).

—Podeu donar gràcies de no ser un vampir —em digué—. Això sí que és un desfici constant i un perill per a la família. Veiem cada quadre! Vós, almenys, no feu mal a ningú.

—I com m'he de comportar?

—Com si tal cosa. Amb naturalitat, i tot pensant que la fantasmagoria d'ara ja no és com la d'abans.

Els vaig acompanyar fins a la porta, i pel camí els remerciava per la conformitat que provaven de dur-me. Però de retorn al menjador, vaig comprovar (ficant-me la mà a la pitrera) que entre la camisa i el cos hi tenia una separació de ben bé dos travessos de dit.

Pauta de correcció

Els tres punts assignats al comentari de contingut es poden assignar si l'examinand tracta, per separat o conjuntament, els aspectes especificats en les preguntes (a raó d'1 punt per cadascun d'ells), és a dir si:

a) *Explica que el narrador presenta una situació insòlita —uns inspectors d'un organisme oficial li comuniquen que és un fantasma— amb una aparent normalitat. De fet, tant els inspectors com el narrador actuen amb la mecànica d'un comportament social regulat: els inspectors, amb el llenguatge fred d'una comunicació oficial i del consol purament formal; el narrador, amb l'acceptació submisa de la fatalitat i la reacció aprensiva d'un malalt (la frase final converteix en literal la locució figurada «no tocar la camisa al cos», 'tenir por'). Se'n desprèn una visió del món desesperançada, amb els humans sotmesos als designis d'un poder arbitrari, que imposa una determinada condició vital, i davant el qual no hi ha cap possibilitat de revolta —només l'acceptació conformada. L'adopció del punt de vista del personatge afavoreix el contrast entre l'home i el poder.*

b) *Explica que hi apareixen dos elements de la literatura fantàstica: els fantasmes i els vampirs; però que no hi són tractats seriosament, sinó que se'n fa un ús irònic perquè hi són banalitzats i convertits en situacions normals —com una malaltia, de fet—, i d'aquí en deriva un efecte humorístic, al qual contribueix la referència a impresos, estadístiques, el terme «estat civil» o els copets amistosos. L'aprensió del narrador deriva d'aquesta identificació de la condició de fantasma amb una malaltia. (1 punt)*

c) *Explica que, com els altres vuit primers contes del recull, està narrat en primera persona, i que això permet dibuixar el caràcter d'un personatge davant un situació extraordinària i imprevista (es pot exemplificar amb qualsevol dels nou primers contes). Que, com a «Zero a Malthus» o «La societat consumida», l'element extraordinari o insòlit neix d'una imposició per part d'un poder anònim i arbitrari, aquí representat pels funcionaris que visiten el narrador. Que hi apareixen dos temes de literatura fantàstica (fantasmes i vampirs), com a «Vinc per donar fe». Que el personatge accepta submisament la seva nova condició, i que el llenguatge estereotipat (amb locucions i frases fetes) crea un efecte humorístic, com en general en tots els contes. (1 punt)*

Si l'examinand complementa la resposta de manera correcta i coherent amb algun altre aspecte pertinent no explicitat en l'enunciat, se li pot valorar fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no pot sobrepassar els 3 punts assignats al contingut.

8. PAU 2015 · Juny · Sèrie 2 · Exercici 1 (Opció B)

OPCIÓ B

1. Molts contes d'*Invasió subtil i altres contes*, de Pere Calders, comencen amb un esdeveniment insòlit que crea una situació anòmala. Expliqueu com hi reaccionen els personatges que en són víctimes i exemplifiqueu-ho amb tres contes del recull. Tingueu en compte quina visió del món i de la humanitat se'n desprèn, si hi ha cap element de crítica social i quin paper hi té l'humor.
[3 punts]

Pauta de correcció

L'examinand ha d'explicar almenys les següents possibles reaccions: desconfiança a «Invasió subtil» (on, de fet, el narrador converteix la normalitat en fet insòlit i desenrotlla una argumentació fruit de la combinació de desconfiança i de falsa perspicàcia); credulitat i desconfiança a «Vinc per donar fe» (fins al punt de causar la mort de la seva cosina); acceptació resignada o conformada a «Tot esperit», «La societat consumida» o «Zero a Malthus». (2 punts) L'examinand ha de comentar també que se'n desprèn una visió negativa de l'home, incapaç d'allunyar-se dels estereotips establerts i conformat amb les «veritats oficials»; que el contrast entre la situació extraordinària i la reacció (normalment en un llenguatge fet de fórmules i frases fetes, molt estereotipat) provoca un efecte humorístic; i que la passivitat dels individus davant les raons d'estat implica una crítica de la societat contemporània. (1 punt)

Si l'examinand complementa la seva resposta de manera correcta i coherent amb algun altre aspecte pertinent no explicitat en l'enunciat, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no pot sobrepassar els 3 punts.

9. PAU 2015 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 1 (Opció A)

OPCIÓ A

1. Expliqueu tres característiques que defineixin els personatges (especialment els narradors) d'Invasió subtil i altres contes, de Pere Calders, i exemplifiqueu-les amb tres contes del recull. Tingueu en compte la seva actitud davant el poder, la relació amb l'altra gent i la reacció davant les situacions insòlites. [3 punts]

Pauta de correcció

L'examinand pot proposar característiques com les següents: (a) en relació amb el poder: submissió, resignació o acceptació acrítica (es pot il·lustrar amb «Zero a Malthus», «Tot esperit» o «La societat consumida»); (b) en relació amb els altres: desconfiança, esperit mesquí, materialisme, sentit pràctic, reaccions primàries (es poden adduir contes com «Invasió subtil», «Vinc per donar fe», «La societat consumida»); (c) davant l'insòlit: acceptació condescendent («Un trau a l'infinit»), acceptació com si no fos extraordinari («El millor amic», «No s'admeten corones»), acceptació submisa («Tot esperit»), credulitat i malfiança («Vinc per donar fe»), fins a la percepció deformada de la realitat («Invasió subtil»). Es pot atorgar fins a 1 punt per cada característica ben explicada i ben exemplificada. Es valorarà que l'examinand tingui en compte els tres aspectes proposats.

Si l'examinand complementa la seva resposta de manera correcta i coherent amb algun altre aspecte pertinent no explicitat en l'enunciat, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no pot sobrepassar els 3 punts.

10. PAU 2014 · Setembre · Sèrie 5 · Exercici 1 (Opció A)

OPCIÓ A

1. [*Cròniques de la veritat oculta*, Pere Calders]

L'alumne/a ha d'explicar que: les mans simbolitzen l'element màgic; el crim significa la ruptura de les normes convencionals; la casa i els promesos o el festeig representen l'ordre estable de la vida quotidiana; el viatge és l'evasió de la realitat quotidiana, igual que el circ, el teatre o la fira, etc.

Per cada motiu correctament explicat s'atorgarà 0,5 punts, i 0,25 per cada exemple, fins a un màxim de 3 punts. Si l'alumne/a complementa la seva resposta de manera correcta i coherent amb alguna qüestió no explicitada estrictament en l'enunciat, però que hi és, tanmateix, pertinent, se li pot valorar fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no sobrepassarà els 3 punts.

11. PAU 2014 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 1 (Opció A)

OPCIÓ A

1. [Cròniques de la veritat oculta, Pere Calders]

L'alumne/a hauria d'explicar que els personatges del recull són plans, insubstancials i inconsistents des del punt de vista psicològic, i davant dels fets que trenquen les normes de la raó opten entre acceptar els productes de la imaginació i la irracionalitat o mantenir els codis convencionals als quals estan acostumats i integrar el fet trasbalsador d'una manera que arriba a perdre el seu valor fantàstic, la qual cosa succeeix en la majoria dels contes (1 punt).

A l'hora d'explicar dues característiques més dels personatges, l'alumne/a podria fer referència, entre d'altres qüestions, a alguna de les següents: situació inicial d'estabilitat i seguretat; apatia vital; pràctica absència de descripcions físiques i propers a la caricatura; característiques del nom dels personatges, que sovint desconeixem per la voluntat de Calders de despersonalitzar-los i fer-los representatius d'estereotips, o poden ser noms distants o estrangers (Depa Carel·li, Micklas...) o amagar jocs de paraules (Marc Noblesa, Elias Caramar...); la incapacitat sovintejada de rebel·lar-se contra unes normes que no els permeten de viure segons la seva voluntat...

S'atorgaran 0'75 punts per cada característica ben explicada i 0,5 punts si s'aporten dos exemples pertinents (0,25 punts per cada exemple). Si l'alumne/a complementa la seva resposta de manera correcta i coherent amb alguna qüestió no explicitada estrictament en l'enunciat, però que hi és, tanmateix, pertinent, se li pot valorar fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no sobrepassarà els 3 punts.

12. PAU 2014 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 2 (Opció A)

2. [Cròniques de la veritat oculta, de Pere Calders]

L'alumne/a ha d'explicar que els personatges del recull sovint viuen en una situació inicial de tedi, de conformitat, de placidesa absoluta o de felicitat excessiva generades per un món en el qual manen les normes de la lògica convencional, un ordre racional que es veurà qüestionat per algun fet trasbalsador, que pot ser de molt diverses menes (1 punt). S'atorgarà 1 punt més si l'exemple del conte que es demana s'explica de forma correcta.

Si l'alumne/a complementa la resposta de manera correcta i coherent amb alguna qüestió no explicitada estrictament en l'enunciat, però que hi és, tanmateix, pertinent, se li pot valorar fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no sobrepassarà els 2 punts.

13. PAU 2013 · Setembre · Sèrie 1 · Exercici 1 (Opció A)

OPCIÓ A

1) [3 punts]

L'alumne/a haurà de triar un conte del recull i explicar-lo en funció dels tres aspectes plantejats en la pregunta (1 punt per cadascun).

Si l'alumne/a complementa la seva resposta de manera correcta i coherent amb alguna qüestió no explicitada estrictament en l'enunciat, però que hi és, tanmateix, pertinent, se li pot valorar fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no sobrepassarà els 3 punts.

14. PAU 2013 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 2 (Opció A)

2) Els personatges dels contes del recull *Cròniques de la veritat oculta*, de Pere Calders, viuen uns fets que entren en contradicció amb la lògica i la racionalitat. A partir de la vostra lectura del recull, expliqueu dues de les tipologies en què, a grans trets, es poden classificar els fets inversemblants o extraordinaris amb els quals topen els personatges de Calders, i doneu-ne, per a cadascuna, l'exemple d'un conte en què aparegui.
[2 punts]

L'alumne/a pot fer una referència a una gran diversitat de fets i els pot classificar de diversa manera, però una resposta correcta podria recollir dues de les tipologies següents: a) acompliment d'un desig irrealitzable des d'un punt de vista racional (aparició d'una casa en un lloc inesperat, un raspall que esdevé un gos...); aparició d'éssers fantàstics o sobrenaturals (esperits, àngels, Pare Noel...); manifestació d'objectes i poders màgics (acolorir nines amb les mans, unes mans amb poders, una maleta...); fets extraordinaris que van contra les lleis físiques o naturals (lloros que parlen català de forma perfecta, arbres que creixen en un menjador, invasions d'insectes i altres animals...; trencament de les relacions lògiques dels esdeveniments amb efectes desmesurats a partir de causes irrellevants: fer-se una fotografia, actuar amb cortesia, impedir que una vaca es mengi un ram de flors... També es podria acceptar com a correcta una resposta que se centrés en els motius usats per Calders i allò que poden representar en els contes, com les mans, la casa, el circ i el teatre, els viatges, els crims, els promesos... Es valora cada tipologia explicada correctament amb 1 punt (0,75 per l'explicació i 0,25 per l'exemple correcte aportat).

Si l'alumne/a complementa la seva resposta de manera correcta i coherent amb alguna qüestió no explicitada estrictament en l'enunciat, però que hi és tanmateix pertinent, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no sobrepassarà els 2 punts.

15. PAU 2013 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 1 (Opció B)

OPCIÓ B

1) El crític Joan Melcion ha dit dels personatges de Pere Calders que són "éssers plans, mancats de voluntat i desproveïts de capacitat de reacció davant els fets més extraordinaris, lligats sempre al seu particular codi de seguretats, fora del qual apareixen com a criatures desvalgudes, immobilitzades en la perplexitat". Comenteu, d'una banda, el sentit de les paraules de Joan Melcion en relació amb els personatges de *Cròniques de la veritat* oculta, de Pere Calders, i, de l'altra, expliqueu dos altres trets generals que caracteritzin els personatges del recull; aporteu-ne alguns exemples concrets extrets de la vostra lectura dels contes.
[3 punts]

L'alumne/a ha d'explicar que els personatges són plans, inconsistents, mostrats sense profunditat psicològica i situats en una posició d'estabilitat i seguretat que es qüestiona quan topen amb l'element irracional, inversemblant o màgic que supera la realitat racional. A l'hora d'explicar dues altres característiques generals, l'alumne pot fer referència, entre d'altres, a alguna de les següents: pràctica absència de descripcions físiques, només amb alguns trets destacats, la qual cosa els aproxima a la caricatura (no importa tant com són, sinó allò que els passa); de vegades no en sabem el nom, per la voluntat de Calders de despersonalitzar-los i de fer-los representants d'estereotips de conducta convencional; també poden ser noms distants o estrangers (Depa Carel·li, Galsworthy, Micklas...) o que amaguen jocs de paraules (Marc Noblesa, Feliu de l'Espatlleta, Elias Caramar...); sovint no tenen capacitat de viure segons la seva voluntat perquè estan subjectes a unes normes que els condicionen però contra les quals són incapaços de rebel·lar-se; davant del fet trasbalsador, poden optar per acceptar-lo i trencar les normes que regulen la seva vida quotidiana, rebutjar-lo o bé assimilar-lo i eliminar-ne allò que té de trencament (integrar-lo d'una manera que perdi el seu valor "fantàstic"). S'atorgaran 0,75 punts per cada característica ben explicada i 0,5 punts si s'aporten dos exemples pertinents (0,25 punts per cada exemple).

Si l'alumne/a complementa la seva resposta de manera correcta i coherent amb algun altre aspecte no explicitat estrictament en l'enunciat, però que hi és tanmateix pertinent, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no sobrepassarà els 3 punts.

16. PAU 2012 · Setembre · Sèrie 4 · Exercici 2 (Opció B)

2) A *Cròniques de la veritat oculta*, de Pere Calders, hi ha un seguit de motius, conceptes i situacions que es repeteixen amb una certa regularitat. Citeu-ne almenys dos, expliqueu el/s conte/s en què apareixen i el que simbolitzen.
[2 punts]

L'alumne/a ha d'explicar almenys dos dels següents aspectes (1 punt per cadascun): les mans (element màgic amb diferents matisos); la casa (l'estabilitat); el viatge (l'evasió); el circ, la fira, el teatre (el món màgic, l'evasió); els promesos (l'estabilitat, les normes socials); el crim (la ruptura de les convencions).

Si l'alumne/a complementa la seva resposta de manera correcta i coherent amb alguna qüestió a banda de les esmentades, se li pot atorgar per aquest concepte fins a un punt. En tot cas, la puntuació global de la pregunta no excedirà mai els 2 punts.

17. PAU 2012 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 3 (Opció A)

3) Comenteu el conte següent de Pere Calders. Tingueu en compte, especialment, aquests aspectes (no cal tractar-los separadament ni en el mateix ordre):

a) els personatges que apareixen en la història i la seva reacció davant del fet extraordinari;
b) el tractament de la realitat que es desprèn del conte;
c) el punt de vista narratiu i les tècniques narratives emprades per l'escriptor.

[3 punts pel contingut; 2 punts per la capacitat d'argumentació i anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

L'ARBRE DOMÈSTIC

En aquesta vida he tingut molts secrets. Però un dels més grossos, potser el que estava més en pugna amb la veritat oficial, és el que ara trobo oportú d'explicar.

Un matí, en llevar-me, vaig veure que en el menjador de casa meva havia nascut un arbre. Però no us penseu: es tractava d'un arbre de debò, amb arrels que es clavaven a les rajoles i unes branques que es premien contra el sostre.

Vaig veure de seguida que allò no podia ésser la broma de ningú, i, no tenint persona estimada a qui confiar certes coses, vaig anar a trobar la policia.

Em va rebre el capità, amb uns grans bigotis, com sempre, i duent un vestit l'elegància del qual no podria explicar, perquè el tapaven els galons. Vaig dir:

—Us vinc a fer saber que en el menjador de casa meva ha nascut un arbre de debò, al marge de la meva voluntat.

L'home, vós direu, es va sorprendre. Em va mirar una bona estona i després digué:

—No pot ésser.

—Sí, és clar. Aquestes coses no se sap mai com van. Però l'arbre és allí, prenent llum i fent-me nosa.

Aquestes paraules meves van irritar el capità. Va donar un cop damunt la taula amb la mà plana, va alçar-se i m'agafà una solapa. (Allò que fa tanta ràbia.)

—No pot ésser, dic —repetí—. Si fos possible això, seria possible qualsevol cosa. Enteneu? S'hauria de repassar tot el que han dit els nostres savis i perdríem més temps del que sembla a primer cop d'ull. Estaríem ben arreglats si en els menjadors dels ciutadans qualssevol passessin coses tan extraordinàries! Els revolucionaris alçarien el cap, tornarien a discutir-nos la divinitat del rei, i qui sap si alguna potència, encuriosida, ens declararia la guerra. Ho compreneu?

—Sí. Però, a despit de tot, he tocat l'arbre amb les meves mans.

—Apa, apa, oblideu-ho. Compartiu amb mi, només, aquest secret, i l'Estat pagarà bé el vostre silenci.

Ja anava a arreglar un xec quan es mobilitzà la meva consciència. Vaig preguntar:

—Que és d'interès nacional, això?

—I tant!

—Doncs no vull ni un cèntim. Jo per la pàtria tot, sabeu? Podeu manar.

Al cap de quatre dies vaig rebre una carta del rei donant-me les gràcies. ¿I qui, amb això, no es sentiria ben pagat?

Els tres punts corresponents al comentari de contingut es poden assignar si l'alumne/a tracta, per separat o conjuntament, els aspectes especificats en les preguntes (1 punt per cadascun), és a dir, si:

a) explica la reacció del narrador-personatge i del capità. Pot parlar de la poca consistència dels personatges, dels seus comportaments estereotipats (acudir a la policia, per exemple), etc.;

b) comenta que el fet extraordinari que presenta el conte té el rerefons d'una realitat comuna però que entra en contradicció amb la lògica;

c) comenta determinats aspectes narratius del conte: narració en primera persona, alguna apel·lació al lector, l'ús de l'estil directe, l'humor...;

Si l'alumne/a desenvolupa de manera correcta i coherent alguna qüestió no explicitada estrictament en els enunciats, però que hi és tanmateix pertinent, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no sobrepassarà els 3 punts assignats al contingut de la resposta.

18. PAU 2012 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 3 (Opció A)

3) Comenteu el següent conte de Pere Calders. Tingueu en compte, especialment, els aspectes següents (no cal tractar-los separadament ni en el mateix ordre):

a) el comportament dels dos personatges en el context en què els presenta la narració;
b) el recurs de l'humor que empra el narrador;
c) la llengua i l'estil.

[3 punts pel contingut; 2 punts per la capacitat d'argumentació i anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

FET D'ARMES

Un dia, fent guerra, vaig trobar-me separat de la meva gent, sense armes, sol i desemparat com mai. Em sentia una mica humiliat, perquè tot feia preveure que el meu concurs no devia ésser decisiu i la batalla feia via, amb un soroll i una quantitat de morts que esgarrifava.

Vaig asseure'm a la vora d'un camí per fer determinades reflexions sobre aquest estat de coses, i vet aquí que, de sobte, un paracaigudista vestit d'una manera estranya va prendre terra a prop meu. Sota la capa que portava, s'hi veia una metralladora i una bicicleta plegable, tot això dissimulat, és clar.

Va acostar-se'm i amb un accent estranger molt marcat em preguntà:

–¿Que em podríeu dir si vaig bé per a anar a l'Ajuntament d'aquest poblet?

(Per allí, la setmana passada, hi havia un poble.)

–No sigueu ase– vaig dir-li-.Se us veu de seguida que sou un enemic, i si aneu cap allí us agafaran.

Això el va desconcertar, i després de fer un soroll amb els dits que denotava la seva ràbia replicà:

–Ja m'ho semblava, que no ho havien previst tot– respongué-. Què em fa falta? ¿Quin és el detall que m'acusa?

–Aquest uniforme que porteu és caducat. Fa més de dos anys que el nostre general el va suprimir, donant a entendre que els temps havien canviat. Aneu mal informats, vosaltres.

–L'hem tret d'un diccionari– va dir-me amb tristesa.

Es va asseure al meu costat, aguantant-se el cap amb les mans, segons sembla per pensar amb més garanties. Jo me'l mirava i de cop li vaig dir:

–Vós i jo el que hauríem de fer és barallar-nos. Si portés armes com vós ja us ho diria d'una altra manera...

–No– digué-, no valdria. De fet estem fora del camp de batalla i els resultats que obtinguéssim no serien homologats oficialment. El que hem de fer és mirar d'entrar al camp, i allí, si ens toca, ens les mesurarem.

Provàrem, fins a deu vegades, d'entrar a la batalla, però una paret de bales i de fum ho impedia. Per mirar de descobrir una escletxa, pujàrem en un petit turó que dominava l'espectacle. Des d'allí es veia que la guerra seguia amb una gran empenta i que hi havia tot el que podien demanar els generals.

L'enemic em digué:

–Vist des d'aquí fa l'efecte que, segons com hi entréssim, més aviat faríem nosa...

(Vaig fer que sí amb el cap.)

–... I, això no obstant, entre vós i jo hi ha una qüestió pendent- acabà.

Jo trobava que tenia tota la raó, i per tal d'ajudar-lo vaig suggerir:

–I si anéssim a cops de puny?

–No, tampoc. Devem un cert respecte al progrés, pel prestigi del vostre país i del meu. És difícil –digué–, és positivament difícil.

Pensant, vaig trobar una solució:

–Ja ho sé! Ens ho podem fer a la ratlleta. Si guanyeu vós podeu usar el meu uniforme correcte i fer-me presoner; si guanyo jo, el presoner sereu vós i el material de guerra que porteu passarà a les nostres mans. Fet?

S'hi avingué, jugàrem i vaig guanyar jo. Aquella mateixa tarda, entrava al campament, portant el meu botí, i quan el general, ple de satisfacció pel meu treball, em va preguntar quina recompensa volia, li vaig dir que, si no li feia res, em quedaria la bicicleta.

[*Nota d'aclariment dels redactors de la prova*. La ratlleta és un joc tradicional català; s'hi juga fent una marca a terra, i els jugadors, per torns, llancen patacons des d'una distància determinada. El jugador que llança el patacó més proper a la marca, es queda amb tots els patacons llançats]

Els tres punts corresponents al comentari de contingut es poden assignar si l'alumne/a tracta, per separat o conjuntament, els aspectes especificats en les preguntes (1 punt per cadascun), és a dir si:

a) comenta i exemplifica el comportament absurd dels dos personatges en una situació tan dramàtica com és la guerra;

b) parla de l'humor com a forma de distanciament del que narra i en posa exemples: l'uniforme de l'enemic, el diàleg que mantenen els dos personatges, la peculiar manera que tenen de resoldre la "qüestió pendent", etc.;

c) mostra diferents característiques de la llengua i l'estil del conte: la concreció, l'expressió sense apassionament, la senzillesa, el diàleg en estil directe, l'ús de la primera persona narrativa...

Si l'alumne/a complementa la seva resposta de manera correcta i coherent amb alguna qüestió no explicitada estrictament en l'enunciat, però que hi és tanmateix pertinent, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no sobrepassarà els 3 punts assignats al contingut.